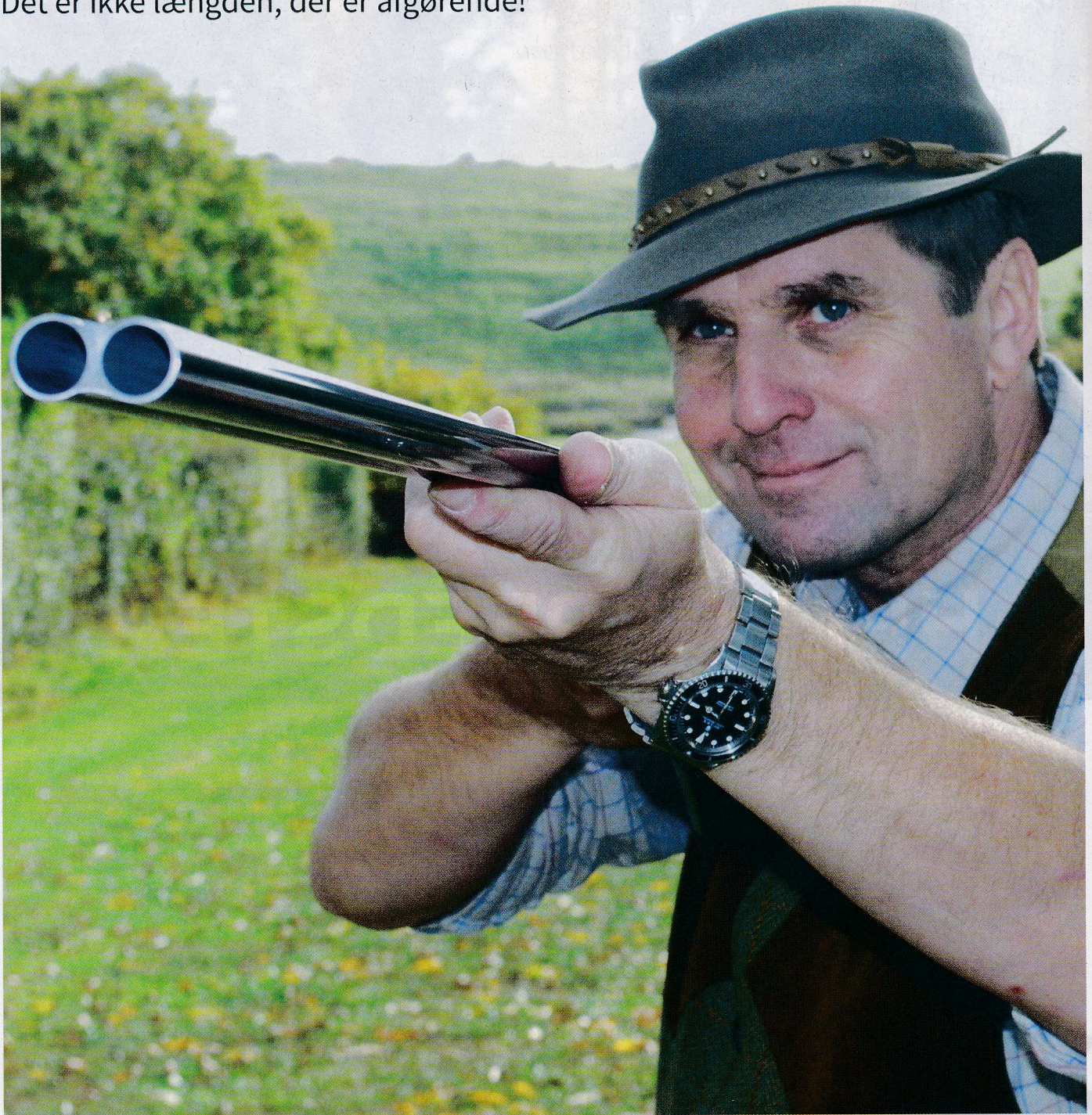

Kort eller lang

Tekst og foto: Thorkild Ellerbæk

Det er ikke længden, der er afgørende!

Mike Yardley er en særdeles kompetent instruktør, og han har skrevet flere bøger om tilpasning af haglgeværer. Han lægger mere vægt på evnen til at ramme end på løbslængde og boring.

VÅBEN: Der er virkelig nogle lange piber derude, og moden foreskriver, at de skal være lange og gerne med udvendige chokes. Altså de der lange løb, som de fleste nyere over/undere er udstyret med. Det interessante er: Hvorfor er det lige nu helt moderne at sætte så lange løb som muligt på geværet?

For ikke så mange år siden var 71 centimeter det helt normale og det eneste rigtige mål på et sæt løb til et haglgevær. Der blev ikke set ret mange løb, der lå under dette standardmål, men indimellem så man dog løb på 63,5 eller 66 centimeter. Var løbene længere, var det helt sik-

kert et flugtskydningsgevær.

76 centimeter er i dag den foretrukne løbslængde, når der skal købes nyt gevær. Det er en udvikling, som ikke blot kendes her i Danmark, men de fleste steder i Europa. Spørgsmålet er så, om det er noget, der giver fordele, eller om det blot er mode?

Krudt topper ved 65 cm

Det er mange år siden, det blev slået fast, at den tekniske/effektive udnyttelse af en jagtpatron – altså der, hvor den udnytter kombinationen af krudtladning og haglladning – topper omkring 63-65 centimeter ude i løbet. Derefter går det kun nedad.

Med helt moderne patroner opnår man minimal øgning af mundingshastigheden, jo længere løbet er. Men det er ikke noget, der har praktisk betydning, da det jo i bund og grund ikke er mundingshastigheden, som har den dræbende effekt.

For mange er det en indgroet tro på, at jo længere løb, jo længere kan man skyde og nemmere ramme. Men så enkelt er det ikke, når det drejer sig om haglskydning.

Michael Yardleys konstatering deles af de fleste instruktører, og en af grundene til den øgede løbslængde i dag skal udover modefænomenet også søges i, at vi mennesker er blevet højere, end vi var for blot 50 år siden. Løbslængde har også noget at gøre med personen, som skyder. En lille person kan have problemer med at håndtere et langløbet gevær, mens en høj person har tilsvarende problemer med korte løb.

Churchills berømte XXV

Hvorfor kom der så pludselig helt kortløbende haglgeværer frem i begyndelsen af 1900-tallet? Det er en lidt speciel historie: Robert Churchill, ejeren af E.J. Churchill (kendt engelsk producent), skulle skyde konkurrence i Monte Carlo, men han fik sine løb tilstoppet inden konkurrencen. Resolut bad han sin bøssebager om at save fem tommer af piberne (!), så de endte

på 25 tommer (63,5 cm).

Robert Churchill var en lille og lidt buttet mand, og han skød forbavsende godt med geværet, så da han kom hjem, gik han i gang med at finde ud af hvorfor.

Geværerne kom til at hedde E.J. Churchill XXV (for 25 tommer). Robert Churchill var en anerkendt producent, skytte og ikke mindst instruktør. Han skrev meget om dette nye gevær og mødte megen modstand, men der opstod en fanskare omkring ham og de kortløbende, som var meget populære i mellemkrigsårene i England.

En ting, som han også fandt ud af med de kortløbende, var, at der skulle en form for støtte til sigtelinjen. Så han lavede en høj skinne imellem piberne på sine side-by-sides. Mange, der skyder med korte løb, er helt sikkert enige med Churchill i denne detalje.

Efterhånden som side-by-side-geværer blev presset af over-/under-geværene, forsvandt de kortløbende geværer. Over/under er en geværtype, som har en mere international oprindelse end de gamle engelske side-by-sides. Så både amerikanske, italienske

” *Det er ikke boringen eller løbets længde, der har indflydelse på, om du ikke rammer. Det er ALTID, fordi løbet ikke peger mod målet* ”

Skydeinstruktør Mike Yardley, England

og franske konstruktører fandt ud af, at balancen i de noget tungere over/undere krævede længere løb.

I starten var 71 centimeter standardlængden på både de italienske (Beretta) og amerikansk/belgiske (Browning) over/undere, som endte med at dominere markedet.

Det betød ikke, at det ikke var muligt at få en kortløbet over/under. Det var stadig med i sortimentet, men de fleste valgte de lange løb. Den dag i dag er der i fabrikkernes sortiment også udgaver med 66-67 centimeters løb, men de er ikke meget udbredte på hylderne.

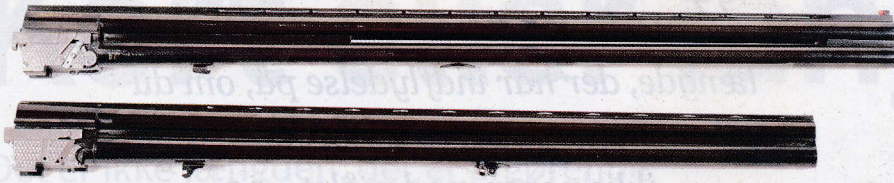
Håndteringen

At længden lige så langsomt blev øget, skyldes helt sikkert sportsskytterne, som gik efter geværer med længere løb. Og tendensen på banerne rundt omkring har afsmittende virkning på jægerens geværer.

Den mest afgørende betydning et længere løb på et haglgevær har, er på håndteringen/balancen. Det giver et mere stabilt sving med længere løb, bl.a. fordi balancepunktet på et moderne o/u-haglgevær er flyttet fremad >

Den nederste af de to engelske side-by-sides er en tro kopi af Churchill XXV. Det er en William Richards fra 1937 med høj skinne. Efter Anden Verdenskrig blev der ikke lavet mange af dem. Øverst en Westley Richards & Co. fra 1892. Den gang var 76 cm også moderne.

To sæt løb fra to italienske over-/under-geværer. Det nederste er vel det, man i dag kalder den gammeldags type med 71 cm piber, mens det øverste med sine 76 cm holder den mest populære løbslængde i dag. Men reelt set er deres effekt og virkning ens.

> i forhold til hovedbolten. Tidligere var bolten balancepunktet, men nu ligger det på de fleste geværer cirka en centimeter længere foran. Sammenkoblet med længere og tungere løb får de fleste nemmere ved at svinge igennem.

Der er dog nogle faldgruber, som gør, at ikke alle og enhver kan komme godt afsted med at rykke fra 71 cm løb til f.eks. 76 eller 82 cm. Igen er kerne, at man skal skyde med et gevær, der passer til personen. Er man ikke oppe på den nye standardhøjde, kan de lange løb nemt give en mere anstrengt håndtering og skuldring, som så betyder, at man skyder ringere.

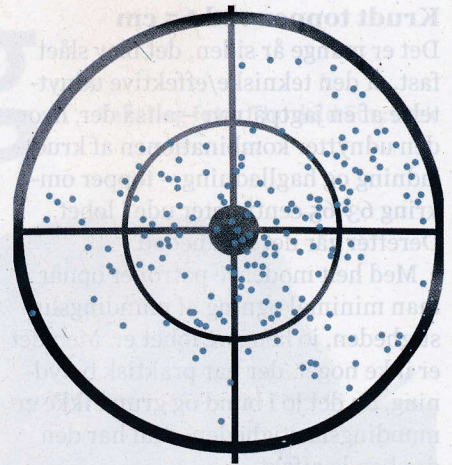
En person på f.eks. 170 cm vil ofte have problemer med at svinge en tung over/under igennem.

Samtidig er det også vigtigt at afgøre, hvad man skal bruge geværet til. Er det udelukkende på skydebanen, betyder den øgede vægt jo ikke så meget, og kan man finde balancen, er det fint. Skal det bruges til jagt, hvor man bevæger sig rundt – måske endda inde

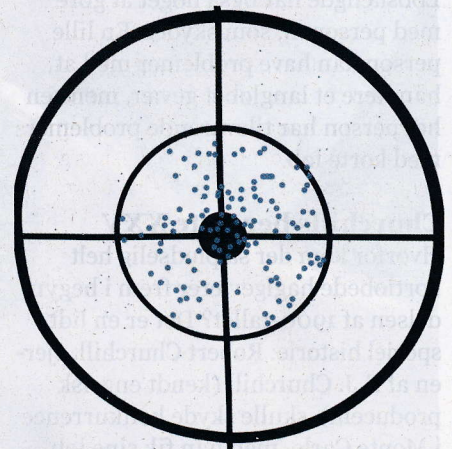
i såten – er der altså en mærkbar forskel på, om man skal svinge et gevær på 81 cm op til en hurtig sneppe frem for et gevær på 67 eller 71 cm.

Mine personlige erfaringer er som de fleste andres. Mine første geværer var alle kortløbede side-by-sides på 63,5 cm. Det var ligesom dem, jeg kendte. Da jeg hen ad vejen blev mere seriøs og skulle have et gevær, som passede mig 100 procent, blev det med 76 cm løb. Jeg er overbevist om, at det for mit vedkommende mere var det rigtige gevær til min fysik, der ændrede min skydning til det bedre, fremfor at løbene pludselig var mere end 10 cm længere. Jeg kan stadig skyde rimeligt med et kortløbet gevær, selvom 99 procent af min skydning er med 76 cm løb på mit jagtgevær og 75 cm på mit sportinggevær. Og jeg er helt enig med Mike Yardley i, at når jeg ikke rammer, så er det, fordi løbet ikke peger mod målet – uanset længden.

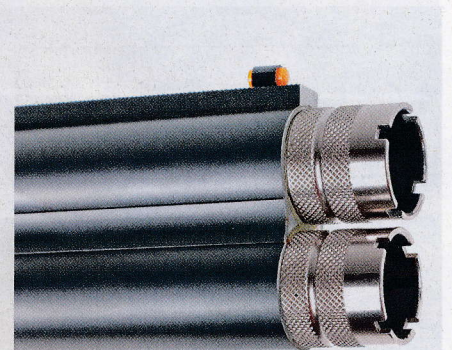
thorkild@ellerbaek.eu

76 cm løb i kaliber 12 med ca. 1/4 choke. 122 hagl i skiven på 25 meters afstand. Jo, en snes hagl mere end fra den korte, men dog med noget mere spredning. Husk, at en sådan sammenligning har megen usikkerhed i sig. To forskellige geværer, og de er ikke udvalgt efter den mest passende patron type til de enkelte geværer. Men et godt fingerpeg er det.

63,5 cm løb i kaliber 12 med ca. 1/4 choke. 101 hagl i skiven på 25 meters afstand og en effektiv centrering af haglsværmen.

Skruer du et sæt eksterne chokes i enden af dit gevær, lægger du som hovedregel et par centimeter til længden. Effekten af længden på de ydre chokes er lig nul, men det ser nok lidt sejere ud.

Et kig ind på hylderne i en dansk jagtforretning. Der står altså nogle lange nogen imellem, som tiltrækker sig størst opmærksomhed, når kunderne kommer ind i butikken.